

Впертий бізнес — КОЗІВНИЦТВО

Інвестування коштів у козину молочну ферму — це і ризик, і шанс, і повторення європейського досвіду.

НАТАЛІЯ КОЛОС

Переглядаючи численні іноземні аграрні видання чи інтернет-сайти, можна помітити, що сьогодні одним з найперспективніших напрямків сільськогосподарського молочного бізнесу вважається виробництво козячого молока. Щорічне світове виробництво цього продукту сягає **8299 тисяч тонн**.

В Україні ситуація дещо інша. Спробуємо відповісти на просте запитання: чи можна придбати козяче молоко у звичайному українському магазині (не в передмісті у населення, а саме в магазині)? Відповідь — ні. Якщо козяче молоко й можна знайти в торговельному закладі, то лише у супер-

маркеті, іноземного виробника (найчастіше польського чи російського) і за доволі високою ціною. Здавалося б, парадоксальна ситуація: товаровиробники не поспішають реагувати на попит споживачів, хоча попит є. Підтвердження цього можна знайти в усіх регіонах України, коли біля автотрас і тротуарів зустрічаєш бабусь-продавців із саморобними картонними вивісками «козяче молоко», а поруч з ними — покупців, охочих придбати літр цього натурпродукту за будь-яку ціну.

Отже, чому б українським господарствам не вирощувати кіз та не виробляти молоко на професійному рівні?

Ринок збуту

Ринок козячого молока та виробів із нього насправді великий. Козячі молочні продукти можна після отримання відповідних дозволів реалізовувати у дитячі садочки, школи, дитячі кухні тощо.

Окрім молока, можна також реалізовувати козенят. Так, зокрема, кізочок охоче купує населення для особистих господарств. Або ж їх можна лишати для ремонту стада чи збільшення поголів'я. Цапків можна реалізовувати на плем'я, залишати для племінних цілей на власній фермі чи продавати на м'ясо ресторанам та населенню. Вартість однієї племінної кози (7–8 місяців) становить 5 тисяч гривень.

Плюси козівництва

Серед переваг виробництва козячого молока (у порівнянні з коров'ячим, наприклад) можна відзначити те, що цей товар не має яскраво вираженої сезонності. Наступною перевагою козівництва є те, що ці тварини за один окіт можуть мати двійні-трійні, що значною мірою

ТАБЛИЦЯ 1. ЩОРІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО КОЗЯЧОГО МОЛОКА В СВІТІ, ТИС. ТОНН

Region	Обсяги виробництва
Африка	1999
Північна Америка	345
Південна Америка	153
Азія	3787
Європа	1663
Океанія	-
Всього у світі	8299
частка у світовому виробництві всіх видів молока	1,58%

ТАБЛИЦЯ 2. ВМІСТ ЖИРУ І ПРОТЕЇНУ В МОЛОЦІ КІЗ РІЗНИХ ПОРІД

Порода	Жир, %	Протеїн, %
Альпійська	3,5	3,1
Ламанча	3,9	3,4
Нубійська	4,5	3,7
Зааненська	3,4	3
Тоггенбурзька	3,4	3,1

спрошує й пришвидшує процес оновлення утримуваного на фермі стада чи його кількісне збільшення.

Крім того, якщо корова на сучасній інтенсивній молочній фермі експлуатується в середньому 2,7 лактації, то козу можна тримати 7 лактацій. Адже найбільший надій ця тварина дає після третього-четвертого окоту. Звичайно, козу можуть вибракувати після трьох років утримання, але таке трапляється в тому разі, якщо від неї так і не дочекалися високих надойів молока чи вона не здатна принести якісне потомство. Так, наприклад, одна корова — це 8 кіз. Тож якщо корова дає 30 л молока на день вартістю максимум 4 грн за 1 л, то сума прибутку становить 120 грн. У той час як 8 кіз, даючи навіть 3 л молока на добу при вартості 1 л 30 грн, приносять прибуток 720 грн.

Мінуси козівництва

Кози — тварини специфічні. Хворіють рідко, але лікуються довго і важко. Крім того, складно знайти кваліфікованого ветеринара, котрий мав би достатній досвід роботи з ними, тим більше з великими поголів'ям. Подекуди ветеринарні спеціалісти взагалі не хочуть обслуговувати кіз в господарстві, оскільки не знають специфіки догляду та лікування цих тварин. Адже окрім звичайного лікування хвороб потрібно також робити вакцинації, обробки й аналізи, профілактичні огляди поголів'я тощо.

Оскільки якісного козиного генофонду в Україні немає, козівники, що хочуть мати високі надойі, везуть тварин з Європи, зокрема Німеччини та Франції. Але початківцям не варто одразу витратитися на дорогий заморський генетичний матеріал: для перших кроків у козівництві краще підійде недороге поголів'я, вирощене на вітчизняних фермах.

Ще одним мінусом козівництва можна назвати відсутність якісних кормів, матеріалу для штучного осіменіння, об'єктивну дрібнотоварність виробництва, великий відсоток ручної праці. Усі ці моменти значно збільшують собівартість продукції. Але за правильного

підходу до цього «впертого» бізнесу прибуток не змусить на себе довго чекати. Окремі фахівці твердять, що чекати прибутків можна вже на п'ятому році функціонування ферми.

Затрати

Найбільш економним варіантом є старий корівник чи свинарник, котрі можна переобладнати під ферму. Годівниці для кіз, загони для утримання, напувалки — все можна виготовити власноруч. Корми також краще виробляти власноруч — вирощувати багаторічні трави, запасатися сіном та сінажем.

Варість одного стійло-місця для кози буде залежати від вибраної технології і може коливатися в межах 1–2 тисяч євро, як свідчить досвід європейських країн.

Як відомо, якісного молока без якісного доїння не буває, а вітчизняні виробники доїльного обладнання ніколи не розглядали кіз як тварин, що можуть давати товарне молоко. Проте сьогодні можна-таки знайти доїльне обладнання саме для козиного поголів'я з відмінними характеристиками. Зокрема, слід згадати обладнання компанії «Дел'Аваль», котра реалізує за доступною ціною високоякісні доїльні зали для кіз, мобільні доїльні установки тощо. Насамкінець треба сказати, що, як і будь-яка серйозна справа, бізнес на козячому молоці потребує детального вивчення. Отже, перед тим як придбати два-три перших десятки кіз, варто визначитися: якою буде ферма — органічною чи звичайною; з асортиментом продукції (виключно питне козяче молоко чи й сири з нього). Обов'язково треба оцінити обсяг і структуру споживчого ринку в регіоні, купівельну спроможність потенційних споживачів.

Наступним кроком буде вибір породи кіз, яка найбільше підходить до клімату регіону, де планується розташування ферми. Також треба визначитися з початковою кількістю тварин, аби старт був не дуже дорогим, але прибутковим (можливо, такою оптимальною кількістю буде 100 голів). Не зайвим буде подбати і про кормову базу для поголів'я, джерела його походження: власне виробництво

ГОВОРЯТЬ УЧАСНИКИ

Юрій Грінченко

торговий представник ДП «Дел'Аваль»
у Київській та Черкаській областях

У Європі на козяче молоко припадає вагомий частка у молочнотоварному виробництві, особливо у Франції, Іспанії та Нідерландах. Щоб почати такий новий для нашого ринку бізнес, в першу чергу

потрібно вибрати тип утримання кіз: вигульний, коли всі кози випасаються на волі, чи утримання в приміщенні — найбільш економічно доцільний, — коли кози протягом всього року утримуються на глибокій підстилці. Вибираючи тип утримання, потрібно враховувати кліматичні умови регіону, майбутнє позиціонування ферми (промислово чи екоферма). Стада до 400 кіз можна утримувати на вільному випасі та виробляти якісне молоко. Для поголів'я понад 400 кіз правильним типом утримання буде утримання в приміщенні. Однак у кожному разі потрібна консультація фахівців.

чи закупівля в інших виробників. Далі треба побудувати приміщення для утримання дійних кіз та придбати доїльне обладнання. Треба також знайти кваліфікованих спеціалістів з годівлі та лікаря ветеринарної медицини.

Не зайвим буде крім основного бізнес-плану розробити ще й резервний, яким можна буде скористатися для корекції або в тому разі, якщо справи підуть не так, як планувалося спочатку.

nataly.kolos@agpmedia.com.ua

